

**Česká školní inspekce
Středočeský inspektorát**

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Čj. ČŠIS-625/22-S

Název	Základní škola a Mateřská škola Býchory, okres Kolín, příspěvková organizace
Sídlo	Býchory 99, 280 02 Kolín
E-mail	zsmsbychory@seznam.cz
IČ	75 031 116
Identifikátor	600 045 641
Právní forma	příspěvková organizace
Zastupující	PaedDr. Hana Žižková
Zřizovatel	obec Býchory
Místo inspekční činnosti	Býchory 99, Kolín
Termín inspekční činnosti	31. března, 4. a 5. dubna 2022

Inspekční činnost byla zahájena předložením pověření k inspekční činnosti.

Předmět inspekční činnosti

Zjišťování a hodnocení podmínek, průběhu a výsledků předškolního, základního a zájmového vzdělávání podle příslušných školních vzdělávacích programů (dále ŠVP), jejich naplňování a souladu s právními předpisy a příslušnými rámcovými vzdělávacími programy podle § 174 odst. 2 písm. b) a c) zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školní zákon), ve znění pozdějších předpisů.

Charakteristika

Příspěvková organizace (dále „škola“) vykonává činnost základní školy (dále ZŠ), mateřské školy (dále MŠ), školní družiny a školní jídelny. Škola sídlí v komplexu propojených budov.

Vzdělávání 34 dětí, naplněnost je 97 %, probíhá v MŠ ve dvou třídách v budově základní školy. Povinného předškolního vzdělávání se účastní 10 dětí včetně jednoho s povoleným odkladem povinné školní docházky. Jedno dítě je vzděláváno individuálně. V MŠ se od předchozí inspekční činnosti otevřením druhé třídy zvýšil nejvyšší povolený počet o 10 dětí.

Ke dni inspekce se v 1. – 9. ročníku ZŠ vzdělával 151 žák, naplněnost je 56 %. Škola v aktuálním školním roce vzdělává osm žáků se speciálními vzdělávacími potřebami (dále SVP), z toho tři žáky podle individuálního vzdělávacího plánu. K pravidelné docházce do dvou oddělení školní družiny bylo ke dni inspekce zapsáno 60 účastníků, naplněnost je 100 %. Školní klub poslední dva školní roky není funkční.

Hodnocení podmínek vzdělávání

Ředitelka školy (dále „ředitelka“) je ve funkci šest let. Nastavila přehlednou organizační strukturu. Pro oblast předškolního vzdělávání delegovala řídicí kompetence na vedoucí učitelku MŠ. V ZŠ stanovila svým zástupkyním dílčí kompetence. Koncepční záměry se daří vedení školy naplňovat jen částečně, převážně ve zlepšování vzdělávacího prostředí. Systém kontroly a vyhodnocování kvality vzdělávání včetně následného přijímání opatření k jejímu zvýšení není efektivní, což se projevilo v nedostatečném řešení podnětů učitelů i stížností zákonných zástupců a neidentifikováním nedostatků ve vzdělávání v MŠ i ZŠ. Vedení školy hodnotí práci pedagogů nesystematicky, zpětná vazba pedagogům není dostatečně účinná. Ředitelka neoprávněně v aktuálním školním roce několikrát přerušila provoz MŠ a v prosinci 2021 stanovila úplatu za předškolní vzdělávání neodpovídající rozsahu přerušení provozu. Vnitřní evaluace předškolního ani základního vzdělávání není systematicky prováděna, ředitelka průběžně nevyhodnocuje vzdělávací činnosti, podmínky a výsledky vzdělávání dětí a žáků.

Školní poradenské pracoviště zajišťuje sama ředitelka, jako metodička prevence nemá potřebné specializované vzdělání. Žákům se SVP jsou poskytována podpůrná opatření v souladu s doporučeními poradenských zařízení. Škola má vytvořený minimální preventivní program, který je naplňován v rámci integrovaných témat a akcí školy. Minimálně byly využity externí organizace pro akce primární prevence rizikového chování. Škola řešila případ záškoláctví ve spolupráci s příslušným orgánem.

Z rozhovorů s učiteli a žáky je zřejmé, že se vedení školy aktuálně nedaří vytvářet pro pedagogy příznivé pracovní prostředí, rozjitřené vztahy mezi učiteli i mezi některými učiteli a žáky na druhém stupni nepodporují partnerský přístup ve vzájemných vztazích.

Předškolní vzdělávání zajišťují čtyři učitelky, tři odborně kvalifikované, jedna nekvalifikovaná učitelka si kvalifikaci doplňuje studiem. V ZŠ vzdělává žáky 13 učitelů a pět kvalifikovaných asistentek pedagoga, aktuálně třem učitelům požadovaná kvalifikace chybí a doplňují si ji studiem. Zájmové vzdělávání ve školní družině zabezpečují dvě kvalifikované vychovatelky. Nedostatkem je, že ředitelka ve školním roce 2021/2022 kvalifikované pedagogy nehledala. Další vzdělávání pedagogů není koncepčně nastaveno, výjimečně se učitelé účastní kurzů a seminářů k doplnění odborných dovedností. Vychovatelky se individuálně vzdělávají podle svých zájmů.

Aktuální a podrobné informace o vzdělávací nabídce a provozu školy jsou zákonným zástupcům dětí a žáků v dostatečné míře předávány prostřednictvím e-mailové komunikace, nástěnek v prostorách školy, na webových stránkách i v rámci osobního kontaktu. Škola nezajišťuje v rámci provozu v MŠ hygienické potřeby a praní lůžkovin, což požaduje od zákonných zástupců dětí. Dle sdělení dotazovaného rodiče způsob vyžadování této služby nelze považovat za dobrovolný. Záznamy z jednání společných pedagogických rad ZŠ a MŠ

dokladují řešení hlavně organizačních a provozních záležitostí. Pedagogická problematika je řešena při samostatných jednáních a často operativní diskuzí mezi učiteli.

Finanční zdroje škola účelně využívá k průběžné modernizaci materiálních podmínek a ke zkvalitňování výuky v souladu se ŠVP. Škola je dostatečně vybavena moderní technikou. Ve většině tříd jsou interaktivní tabule převážně účelně využívány učiteli i žáky. Notebooky v počítačové učebně efektivně používají žáci i v jiných předmětech. Škola má také moderně zařízenou knihovnu využívanou v maximální míře. Pro výuku tělesné výchovy je k dispozici prostorná a dobře vybavená tělocvična. Výuka praktických činností probíhá vhodně podle tematicky zaměřených činností ve cvičné kuchyňce, školní dílně nebo dalších učebnách.

Od předchozí inspekce škola částečnou rekonstrukcí zlepšila prostředí budovy a své vybavení především v oblasti informačních technologií. Má pro činnost ZŠ i školní družiny dostatek názorných pomůcek, knih a výukových materiálů, které jsou účelně používány.

Škola vytváří bezpečné podmínky pro vzdělávání dětí, žáků i účastníků zájmového vzdělávání. Vstupy do školy jsou zabezpečeny proti vniknutí cizích osob. Žáci i děti jsou při konkrétních činnostech seznamováni s pravidly bezpečného chování i mimo školní areál nebo na akcích pořádaných školou. Počet úrazů je vzhledem k počtu žáků úměrný, jedná se zejména o poranění při skupinové činnosti v rámci tělesné výchovy. Žáci jsou opakovaně poučováni o bezpečnosti při výuce, akcích školy i o přestávkách.

Samostatné prostory obou oddělení školní družiny jsou příjemným místem pro zájmovou činnost i relaxaci. Školní družina účelně využívá školní zahradu a hřiště, tělocvičnu a školní knihovnu, kde se konají čtenářské dílny.

Hodnocení průběhu vzdělávání

Vzdělávací nabídka v MŠ vhodně vycházela z dětských zkušeností, navazovala na předchozí znalosti dětí a využívala souvislosti s reálnými situacemi každodenního života. Řízené rozhovory zahrnovaly účelně kladené otázky směřované k tématu jarního období, vedly děti k přemýšlení o souvislostech a logických vazbách. Požadavky byly věkově přiměřené a srozumitelné. Dovednostní a praktické činnosti rozvíjely jemnou motoriku dětí i jejich zručnost. Promyšlené cíleně zaměřené aktivity s využitím účelových pomůcek vedly k podpoře rozvoje grafomotoriky. Do programu byly vhodně zařazovány podněty pro rozvoj smyslů a postřehu a činnosti k rozvoji základů matematické gramotnosti, čtenářské nebo přírodovědné. Účinné byly vhodné pohybové aktivity, např. vyrovnávací, protahovací, uvolňovací, dechové i relaxační cvičení a pohybové hry. Učitelky však zřídka poskytovaly dětem pozitivní zpětnou vazbu, příležitosti k hodnocení a sebehodnocení dětí nebyly vytvořeny.

Při vzdělávání převažovaly frontální organizační formy a řízené aktivity. Ty z části snižovaly aktivní zapojení dětí a podporu rozvoje spolupráce a jejich samostatnosti. Kooperativní učení, prožitkové učení a práce s chybou nebyly při sledovaných činnostech zařazovány. Organizace dne nebyla přizpůsobena potřebám dětí a nerespektovala psychohygienické zásady. Plynulost průběhu vzdělávání byla zejména v době stravování, hygieny a pobytu venku ovlivněna přílišnou organizovaností, což vedlo k množství časových prostojů. Nebyl uplatněn pedagogický styl, který počítá s aktivní spoluúčastí dítěte. Volnost a osobní svoboda dětí nebyla dobře vyvážená ve vztahu k nutnosti dodržovat potřebný řád a učit děti pravidla soužití. Stravování dětí ve školní jídelně základní školy rozvíjelo samostatnost dětí jen částečně, kultura stolování byla omezena i nevhodnou výškou stolů a židlí pro nejstarší děti. Při odpoledním odpočinku nebyly respektovány individuální

potřeby dětí, děti s nižší potřebou spánku se nemohly věnovat klidnému programu mimo lůžko.

Výuka v ZŠ probíhala v souladu s příslušným ŠVP. Nízký počet žáků ve třídách přispěl k účinnému individuálnímu přístupu učitelů k žákům. Na rozdíl od prvního stupně některé učebny na druhém stupni bez výzdoby působily málo podnětně. Společnými pozitivními vlastnostmi hospitované výuky byly přiměřené požadavky kladené na žáky, srozumitelné pokyny, klidná a převážně příjemná pracovní atmosféra. Žáci respektovali třídní pravidla chování, na jejichž vytváření se aktivně podíleli. Většinou vhodně volená frontální práce byla často doplněna účelnou samostatnou prací. Učitelé kladli důraz především na rozvíjení vědomostních a dovednostních cílů. Nedostatkem bylo nízké využití různých informačních zdrojů žáky. Cílená spolupráce žáků v rámci skupinové práce a práce ve dvojicích byla efektivně využita jen přibližně v jedné třetině hodin. Na druhém stupni vyučující vhodně podněcovali žáky k diskuzi při řešení zadání. Ve výuce byli dostatečně podporováni žáci se SVP, ojediněle žáci nadaní nebo mající o předmět či téma větší zájem. Téměř vůbec nedocházelo k sebehodnocení a hodnocení hodiny žáky.

Na prvním stupni při výuce českého jazyka vyučující účelně vedli žáky k uplatnění pravidel pravopisu, ke čtení s porozuměním a čtenářství. V hospitované hodině českého jazyka na druhém stupni vyučující účelně využívala různé metody pro výuku. Hodina byla dobře strukturovaná, v mluvnici byla patřičně propojena témata ze slohu a literatury. Žáci se nebáli vznášet dotazy a navrhopvat různé možnosti řešení úloh. Při práci ve skupině byly posilovány jejich klíčové kompetence.

Výuka matematiky na prvním stupni byla názorná, učitelé přiměřeně využívali matematickou terminologii a dbali na přesnost vyjadřování při řešení slovních úloh. Matematika a fyzika na druhém stupni probíhala frontální formou, při které nebylo dostatečně ověřováno pochopení a porozumění probírané látky. Vyučující dobře předkládal ukázky z praxe a vhodně navazoval na zkušenosti žáků k danému tématu. V části hodiny žáci pracovali samostatně, ale někteří byli po většinu hodiny pasivní. Samostatná práce žáků nebyla zpětně kontrolována a hodnocena, nedošlo tak k upevnění správného řešení úkolu a potřebné práci s chybou.

Při výuce anglického jazyka na prvním stupni byl správně kladen důraz na výslovnost žáků a rozvoj jejich slovní zásoby. Výuka cizích jazyků na druhém stupni probíhala v rámci práce na projektech, která navazovala na probíranou látku z minulé hodiny. V hodině vyučující komunikovali v angličtině nebo němčině po celou dobu výuky. Při práci ve dvojicích byli žáci podněcováni k patřičné výslovnosti a komunikaci. V rámci výuky cizích jazyků byl účelně využit individuální přístup, žáci se SVP byli vhodně zapojováni do činností.

Při hospitovaných hodinách dějepisu vycházeli vyučující ze znalostí a zkušeností žáků. Žáci byli vhodně motivováni k plnění zadání, okrajově se vyskytla i diferenciací úloh a práce ve dvojicích.

Hodiny tělesné výchovy na prvním i druhém stupni byly účelně vedené. Vyučující efektivně zařazoval podnětné hry pro zvýšení motivace žáků k pohybu. Náležitě podněcoval žáky v plnění zadání i při společných míčových hrách.

Kreativitu žáků i jejich estetické cítění učitelka při výuce výtvarné výchovy smysluplně podporovala, vhodně využila tématu regionální soutěže týkající se projektu města Kolín „Zvířata kolem řepařské drážky“. Žáci pracovali samostatně s možností volby zvolené techniky s ohledem na jejich individuální potřeby. Vyučující poskytovala všem žákům dostatečný prostor, čas a pomoc při jejich tvorbě.

Zájmové vzdělávání ve školní družině je realizováno v souladu s cíli příslušného ŠVP. Vychovatelky nabízí účastníkům pestrou škálu činností zahrnující různá přírodovědná

i společenskovední témata a kladou důraz na utváření pozitivních vztahů v kolektivu. Uskutečňované činnosti byly vyvážené a vycházely z jejich individuálních potřeb a zájmu. Účastníci jsou vhodně motivováni k praktickým a kreativním činnostem, mohou si dle potřeb zvolit druh aktivity od relaxace přes tvoření až k pohybu.

Hodnocení výsledků vzdělávání

Výsledky vzdělávání jednotlivých dětí a jejich vzdělávací pokroky jsou průběžně sledovány a funkčně zaznamenávány. Informace a doporučení o dalším rozvoji dětí učitelky zpravidla využívají v rámci přijetí vhodných pedagogických opatření, která účelně zařazují do diferencovaného průběhu vzdělávání.

Děti v posledním roce před zahájením povinné školní docházky jsou v rámci zajímavé a bohaté vzdělávací nabídky systematicky vedeny k zájmu o další vzdělávání. Denně jsou s nimi realizovány činnosti, které podporují rozvoj dovedností potřebných pro počáteční čtení, psaní a počítání. Děti uplatňují základní společenské a zdravotně preventivní návyky, sebeobsahu, zvládají jednoduché pracovní úkony. Bezpečně se orientují v prostředí školy, respektují společně vytvořená pravidla soužití. Komunikují na úrovni dané individuálními schopnostmi a dovednostmi, mají odpovídající slovní zásobu. Nejstarší děti při sledovaném zápisu do základní školy projevily dobré předpoklady pro úspěšné zahájení povinné školní docházky, byly aktivní, komunikativní, zvládaly jednoduché pracovní úkony.

K plynulému přechodu dětí MŠ do základního vzdělávání přispívá přirozená propojenost MŠ a ZŠ v rámci jednoho subjektu a spolupráce pedagogů včetně pořádání řady společných akcí. Takto nastavená struktura vzdělávání vhodně ovlivňuje osobnostní a sociální rozvoj dětí a žáků.

Pro posuzování kvality v hlavních oblastech činnosti ZŠ včetně výsledků vzdělávání jsou pravidelně využívány tematicky zaměřené práce, hospitační činnost vedení školy a projednávání výsledků vzdělávání žáků v pedagogické radě. Systém podpory žáků ohrožených školním neúspěchem je formálně nastaven, avšak není příliš účinný, liší se přístupem učitelů k doučování. Dosahované vzdělávací výsledky žáků převážně odpovídaly požadovaným výstupům ŠVP základního vzdělávání. Z hlediska úrovně výsledků vzdělávání žáků jsou nejproblematictějšími předměty český jazyk, anglický jazyk a matematika. Z celkového počtu 128 žáků ve školním roce 2020/2021 jich 65 % prospělo s vyznamenáním, pět žáků neprospělo. Přejít žáků z 5. do 6. ročníku je přibližně pro 80 % žáků problematický, což je zřejmě především v nově zavedených předmětech na druhém stupni např. v dějepisu, fyzice a přírodopisu.

Během inspekční činnosti bylo patrné, že škola klade důraz na dodržování nastavených pravidel chování a komunikace. Chování žáků je většinou dobré, jeden žák měl sníženou známku z chování za neomluvené hodiny. Udělování pochval žákům mírně převažuje nad ojediněle uloženými kázeňskými opatřeními.

Výsledky účastníků zájmového vzdělávání ve školní družině jsou v souladu s cíli stanovenými v příslušném ŠVP. Účastníci jsou účinně motivováni k podpoře rozvoje individuálních zájmů a smysluplně vedeni k rozvoji osobnostních i sociálních dovedností. Výstupy z aktivit jsou vhodně prezentovány v prostorách školy.

Závěry

Vývoj školy

- Nedostatky zjištěné při inspekční činnosti v roce 2014 byly částečně odstraněny,

přetrvávají nedostatky v kontrolní a evaluační činnosti i v systému podpory žáků ohrožené školním neúspěchem.

- V souvislosti s rekonstrukcí školy došlo k rozšíření mateřské školy, navýšení počtu dětí a pedagogů.

Silné stránky

- Systém sledování vzdělávacích pokroků dětí se závěry pro jejich další rozvoj a diferenciaci aktivit účinně podporuje individualizaci vzdělávání.
- Účelná je podpora rozvoje osobnostních a sociálních dovedností účastníků ve školní družině.

Slabé stránky a/nebo příležitosti ke zlepšení

- Nedostatečně účinný kontrolní a hodnoticí systém se negativně promítá do organizace a průběhu předškolního i základního vzdělávání.
- Nadbytečné organizování dětí a časové prostoje mezi činnostmi omezují volnost a osobní svobodu dětí.
- Systém podpory žáků ohrožených školním neúspěchem není dostatečný.
- Při výuce chybělo závěrečné shrnutí žáky, sebehodnocení nebo vzájemné hodnocení.

Doporučení pro zlepšení činnosti školy

- Realizovat opatření ke zlepšení účinnosti kontrolního a hodnoticího systému práce školy.
- Organizovat vzdělávání tak, aby byla zajištěna volnost a osobní svoboda dětí, která je dobře vyvážená s nezbytnou mírou omezení vyplývajících z nutnosti dodržovat potřebný řád a učit děti pravidla soužití.
- Uplatňovat pedagogický styl s nabídkou, který počítá s aktivní spoluúčastí a samostatným rozhodováním dítěte.
- Využívat prožitkové a kooperativní učení hrou, realizovat vzdělávací činnosti v menších skupinách dětí.
- Vést děti a žáky k hodnocení a sebehodnocení.
- Dodržovat individuální potřebu odpočinku a spánku dětí. Nabízet dětem s nižší potřebou odpočinku klidné aktivity mimo lůžko.
- Vyžadovat služby od zákonných zástupců pouze na základě dobrovolné dohody mezi nimi a školou.
- Nastavit a realizovat funkční systém podpory žáků ohrožených školním neúspěchem např. formou individuálního doučování.

Stanovení lhůty

Česká školní inspekce v souladu s § 175 odst. 1 školského zákona ukládá ředitelce školy ve lhůtě do 15 dnů odstranit nedostatky zjištěné při inspekční činnosti a přijmout adekvátní opatření k jejich prevenci a ve stejné lhůtě písemně informovat Českou školní inspekci, jak byly nedostatky odstraněny a jaká byla přijata opatření.

Zprávu zašlete na adresu Česká školní inspekce, Středočeský inspektorát, Arabská 683, 160 66 Praha 6, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9), nebo na e-podatelnu csi.s@csicr.cz s připojením elektronického podpisu.

Seznam dokladů, o které se inspekční zjištění opírají

1. Koncepce školy 2016 až 2021
2. Školní vzdělávací programy pro základní vzdělávání, předškolním vzdělávání a zájmového vzdělávání, účinné k termínu inspekce
3. Školní řády ZŠ a MŠ a vnitřní řády školní družiny a školní jídelny, účinné k termínu inspekce
4. Třídní knihy ZŠ a MŠ a přehledy výchovně vzdělávací práce, rozvrhy vyučovacích hodin ZŠ, školní roky 2020/2021 a 2021/2022, účinné k termínu inspekce
5. Záznamy z pedagogické rady ZŠ a MŠ, školní roky 2020/2021 a 2021/2022, účinné k termínu inspekce
6. Personální dokumentace (vzorek dokladů o dosažené kvalifikaci učitelů, o jejich dalším vzdělávání, pracovní smlouvy, rozvržení přímé pedagogické činnosti), školní rok 2021/2022, účinné k termínu inspekce
7. Výroční zprávy o činnosti školy, školní roky 2019/2020 a 2020/2021
8. Školní matrika ZŠ, MŠ a školní družiny včetně dokladů o přijímání dětí, žáků a účastníků ke vzdělávání, školní rok 2021/2022
9. Dokumentace výchovného poradenství a prevence rizikového chování, školní roky 2020/2021 a 2021/2022, účinná k termínu inspekce
10. Inspekční zpráva, čj. ČŠIS-2851/15-S, z 22. prosince 2015
11. Účetní závěrka sestavená k 31. prosinci 2021
12. Dokumentace k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví (směrnice k bezpečnosti a ochraně zdraví, protokol o roční odborné technické kontrole, knihy úrazů), školní rok 2021/2022, účinná k termínu inspekce
13. Informace o škole (výpis z rejstříku škol a školských zařízení, regionální sběr dat, webové stránky školy), účinné k termínu inspekce
14. Zápis z jednání s ředitelkou školy z 5. dubna 2022
15. Finanční vypořádání dotací poskytnutých příjemcům prostřednictvím kraje ze státního rozpočtu v roce 2021 z 13. ledna 2022
16. Hlavní účetní kniha – Pohyb na účtech od 1. ledna do 31. prosince 2021, čerpání dotace ze státního rozpočtu k 31. prosinci 2021

Poučení

Podle § 174 odst. 11 školského zákona může ředitelka školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci, a to do 14 dnů po jejím převzetí. Případné připomínky zašlete na adresu, Česká školní inspekce, Středočeský inspektorát, Arabská 683, 160 66 Praha 6, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9), nebo na e-podatelnu csi.s@csicr.cz s připojením elektronického podpisu, a to k rukám ředitele inspektorátu.

Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem České školní inspekce k jejich obsahu zasílá Česká školní inspekce zřizovateli a školské radě. Inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná a je uložena po dobu 10 let ve škole nebo školském zařízení, jichž se týká, a v místě příslušném inspektorátu České školní inspekce. Zároveň je inspekční zpráva zveřejněna na webových stránkách České školní inspekce a v informačním systému InspIS PORTÁL.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

PhDr. Jana Pavlová, Ph.D.,
školní inspektorka, vedoucí inspekčního
týmu

PhDr. Jana Pavlová, Ph.D. v. r.

Mgr. Bc. Stanislava Matulová, školní
inspektorka

Mgr. Bc. Stanislava Matulová v. r.

Mgr. Jana Puterová, školní inspektorka

Mgr. Jana Puterová v. r.

Bc. Dana Nulíčková, kontrolní pracovnice

Bc. Dana Nulíčková v. r.

Bc. Marcela Jüstelová, přizvaná osoba

Bc. Marcela Jüstelová v. r.

V Praze 26. dubna 2022

Datum a podpis ředitelky školy potvrzující projednání a převzetí inspekční zprávy

PaedDr. Hana Žižková, ředitelka školy

PaedDr. Hana Žižková v. r.

V Býchorech 6. května 2022